

”Det är mycket bra med förskolan.

Att det finns som alternativ.”

**- föräldralediga och icke förvärvsarbetande
föräldrars syn på förskolans kvaliteter**

Hanna Friman-Örn

Magdalena Johanson

Examensarbete 15 hp
Inom Lärande

Läroarbilden
Vårterminen 2012

Handledare
Pia Åman

Examinator
Mattias Fyhr

SAMMANFATTNING

Hanna Friman-Örn, Magdalena Johanson

”Det är mycket bra med förskolan. Att det finns som alternativ.”

- föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrars syn på förskolans kvaliteter

Antal sidor: 30

Syftet med studien är att undersöka vilka kvaliteter föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker att förskolan besitter. Studien har inspirerats av ett postmodernt perspektiv. Detta innebär att vi utgår från att förskoleinstitutioner blir vad vi som samhällsaktörer gör dem till. De bär inte på några inneboende kvaliteter, naturgivna syften eller egenskaper (Dahlberg, Moss & Pence, 2001).

För att besvara frågeställningen hur föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker förskolans roll har vi valt att använda oss av kvalitativa intervjuer. I studien ingår sex föräldrar från fem olika förskolor. Efter analys av intervjuerna kunde vi urskilja tre områden vilka presenteras i resultatet. Områdena är: *förskolan - ett komplement till hemmet, förskolan - en plats för lärande* samt *förskolan - en del av livet*. Resultatet visar på en komplexitet i föräldrarnas uppfattningar och inom områdena fokuseras på skillnader, motsägelser och nyanser.

Sökord: förskola, kvalitet, föräldrar, kvalitativ intervju

Postadress	Gatuadress	Telefon	Fax
Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) Box 1026 551 11 JÖNKÖPING	Gjuterigatan 5	036-101000	036162585

Innehållsförteckning

1	<u>INLEDNING</u>	1
2	<u>BAKGRUND</u>	2
2.1	KVALITET	2
2.1.1	FÖRVÄNTNINGAR PÅ LÄRAREN	3
2.1.2	FÖRSKOLANS MILJÖ	4
2.2	FÖRSKOLANS UTVECKLING	4
2.2.1	SYFTET MED FÖRSKOLAN	5
2.2.2	FÖRDELAR OCH NACKDELAR MED FÖRSKOLAN	6
2.3	FÖRÄLDRARS SYN PÅ FÖRSKOLAN	6
3	<u>SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING</u>	9
4	<u>METOD</u>	10
4.1	KVALITATIVA INTERVJUER	10
4.2	GENOMFÖRANDE	10
4.3	URVAL	11
4.4	ANALYS	11
4.5	ETISKA ASPEKTER	12
4.6	TROVÄRDIGHET OCH GILTIGHET	13
5	<u>RESULTAT</u>	14
5.1	FÖRSKOLAN- ETT KOMPLEMENT TILL HEMMET	14
5.1.1	SOCIAL MÖTES PLATS	15
5.1.2	FÖRSKOLANS MILJÖ	15
5.1.3	PEDAGOGIK OCH AKTIVITETER	16
5.1.4	TID FÖR SIG SJÄLV	17
5.2	FÖRSKOLAN- EN PLATS FÖR LÄRANDE	17
5.2.1	PERSONAL	17
5.2.2	LÄRANDE	18
5.3	FÖRSKOLAN - EN DEL AV LIVET	19
5.3.1	OM FÖRSKOLAN INTE FANNS	20

6	DISKUSSION	22
6.1	FÖRSKOLAN - ETT KOMPLEMENT TILL HEMMET	22
6.2	FÖRSKOLAN- EN PLATS FÖR LÄRANDE	24
6.3	FÖRSKOLAN- EN DEL AV LIVET	25
6.4	FÖRSKOLANS FÖRDELAR OCH NACKDELAR	25
6.5	METODDISKUSSION	26
6.6	VIDARE FORSKNING OCH SLUTORD	28
7	REFERENSLISTA	29

BILAGOR

I Inledning

I yrket som förskollärare är kontakten med barnens föräldrar en stor och viktig del. Gars (2006) skriver att mötet mellan föräldrar och lärare kan ses ur flera olika synvinklar. Det är både ett psykologiskt och relationsinriktat möte mellan individer, men också ett möte påverkat av samhällsförändring och ideologi. Detta innebär att förskollärares förståelse för föräldrars erfarenheter och föreställning om förskolan är viktig för att kunna skapa en bra samverkan mellan förskola och hem. Som blivande förskollärare upplever vi också en svårighet i att förstå synen på förskolan ur en förälders perspektiv, eftersom vi själva inte är föräldrar. Vikten av att förstå föräldrarnas i kombination med vår egen oförmåga att fullt förstå en förälders situation, har väckt ett intresse för att undersöka hur föräldrar ser på förskolan. Vilken roll har förskolan i barnens och föräldrarnas liv? Vem är förskolan till för? Kan förskolan tillföra något som inte hemmet kan ge? Vi som studenter har fått med oss en syn på dessa frågor från vår utbildning, men vi vill också ta del av föräldrars perspektiv.

Det finns tillfällen i livet då frågan om man kan tänka på ett annat sätt än man tänker, och se på ett annat sätt än man ser, är nödvändig att ställa, om man vill fortsätta och betrakta och fundera. (Foucault, 1986, s.12)

I studien undersöks vilka kvaliteter föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker att förskolan besitter. Urvalsgruppen är intressant på grund av att dessa föräldrar i regel har gjort ett mer aktivt val att placera sina barn på förskolan än arbetande föräldrar. Föräldragruppen har gemensamt att de har rätt att ha sina barn minst 525 timmar om året i förskolan (Skolverket, 2003). Det innebär för vår föräldragrupp 15 timmar i veckan. Vi vill med studien bidra till en ökad förståelse för föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrars uppfattning om förskolans kvaliteter, samt tillföra ytterligare kunskaper om förskolans roll.

2 Bakgrund

Studien inspireras av ett postmodernt perspektiv. Ur detta perspektiv finns ingen absolut kunskap som väntar på att bli upptäckt. Världen och den kunskap vi besitter ses som socialt konstruerad där alla människor är aktiva i konstruktionsprocessen (Berger & Luckman refererad i Dahlberg, Moss & Pence, 2001). Det postmoderna förhållningssättet innebär därför att forskaren avstår från att söka efter fasta och sanna betydelser av något. Vikten läggs istället vid nyanser, skillnader och motsägelser (Kvale och Brinkmann, 2009). Det postmoderna perspektivet får konsekvenser för synen på kvalitet i förskolan. Bakgrunden inleds därför med en definition av begreppet kvalitet utifrån detta perspektiv, samt en fördjupning i hur kvalitetsområden som lärarnas kompetens och förskolans miljö kan förstås ut ett postmodernt perspektiv. För att kunna förstå förskolans uppdrag i ett vidare perspektiv följer därefter en tillbakablick på hur förskolan utvecklats samt hur synen på den förändrats sedan början av 1900-talet. Avslutningsvis redogörs för vad tidigare forskning säger om föräldrars syn på förskolan.

2.1 Kvalitet

Dahlberg, Moss och Pence (2001) skriver att sedan den tidiga barndomen placerats högt både på den offentliga och privata dagordningen, har talet om kvalitet blivit till ett gemensamt språk för många olika intressenter av förskolan. Forskarna ser ett problem i detta och menar att kvalitet är ett begrepp som tenderar att få en teknisk och rent administrativ karaktär som reducerar världen till fakta. Man gör sig därmed oberoende av behovet att göra egna bedömningar och värderingar. Begreppets definition ifrågasätts sällan enligt forskarna, utan det tas ofta för givet att det finns något objektivt som kallas kvalitet. Pence och Moss (refererad i Dahlberg et al., 2001) menar att kvalitet är en subjektiv upplevelse som ligger helt i betraktarens öga. Detta innebär att:

Förskoleinstitutioner är socialt konstruerade. De har inga naturgivna egenskaper, inga inneboende kvaliteter, inga nödvändiga syften. Vad de ska vara till för, frågan om deras roll och syfte är inte självklara frågor. De är vad vi som ”mänskliga samhällsaktörer” gör dem till. (Dahlberg et al., 2001, s.95)

Ovanstående sätt att se på kvalitet stöder också Sheridan och Pramling Samuelsson (2009) då de skriver att utifrån ett pedagogiskt perspektiv på kvalitet finns inte kvalitet i sig. Det är istället något som skapas, gestaltas och utvecklas i mötet mellan förskolans aktörer. Det handlar om barns, lärares och föräldrars personliga upplevelse av vad som är hög kvalitet. Moss (refe-

rerad i Sheridan & Pramling Samuelsson, 2009) menar i sammanhanget också att utifrån ett kulturellt sätt att se på kvalitet finns stora variationer mellan synen på fostran och lärande och därför hör kvalitet i förskolan samman med synen på barndom och syftet med förskolan.

Konsekvensen av synen på kvalitet utifrån det postmoderna perspektivet blir för vår studie att vi vill undersöka föräldrarnas varierade uppfattningar om förskolans kvaliteter utan att värdera dem. Vi vill försöka förstå olika sätt att tänka och visa på nyanser, skillnader och motsägelser mellan föräldrarnas uttalanden. För att skapa en grund för förståelse av olika sätt att uttrycka sig i samtalet kring kvalitet redogörs nu vidare om hur olika uttryck på områden som lärarnas kompetens och förskolans miljö kan förstås.

2.1.1 Förväntningar på läraren

Dahlberg et al. (2001) menar att de förväntningar som ställs på läraren har sin grund i sociala konstruktioner och att sättet att tänka kring förskolan som institution påverkar hur vi tänker om de som arbetar där. De menar att förskolan ofta ses som producent av omsorg och på förhand givna resultat. Detta gör att läraren i förskolan förväntas inta rollen som tekniker, ersättningsförälder och entreprenör. Läraren som en tekniker medför att läraren förväntas se till att institutionens arbete är effektivt och når resultat, vilket kan handla om att överföra kunskap till barnen eller stödja deras utveckling. Måttstockar för vilka mål som kan nås är lärarens normer och värderingar. Läraren som ersättningsförälder innebär att läraren förväntas ha en nära relation till förskolans barn. Berntsson (1999) menar att om förskolans viktigaste funktion är omvårdnad om barnet, skiljer sig lärarens kompetens inte från förälderns, vilket medför att läraren inte kan ha några anspråk på profession. Hon menar att läroplanens fokus på förskolans pedagogiska uppdrag är en förutsättning för förskolläraryrkets professionalisering. Enligt Dahlberg et al. (2001) ses läraren i den sista konstruktionen som en entreprenör som förväntas marknadsföra verksamheten för att säkerställa effektiviteten.

Dahlberg et al. (2001) företräder ett alternativt sätt att se på förskolan, nämligen förskolan som ett forum i samhället. De menar att förskolan bland annat har potentialen att ”etablera och förstärka relationer i form av sociala nätverk, mellan barn, mellan vuxna [...] och mellan barn och vuxna” (Dahlberg et al., s.120). Enligt detta sätt att konstruera förskolan blir förskolan ett komplement till hemmet, inte en ersättare. Detta medför att de som arbetar i förskolan inte kan ses som ställföreträdande föräldrar. De har istället bland annat som uppgift att vara

medkonstruktörer av kunskap och kultur, att organisera material och situationer för att utmana lärandet och ge nya möjligheter samt hjälpa barnen att utforska alla språk.

2.1.2 Förskolans miljö

Enligt Sheridan och Pramling Samuelsson (2009) är miljöns utformning på förskolan något som genom forskning visat sig ha stor betydelse för verksamhetens kvalitet. I förskolans läroplan vid namn Lpfö98, reviderad 2010, uttrycks att "Förskolan ska erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet. Den ska inspirera barnen att utforska omvärlden." (Skolverket, 2010, s.8). Granbom (2011) skriver i inledningen av sin avhandling kring hur lärare samtalar kring förskolan, att hon upplevt att trots de gemensamma styrdokumenterna och strävan efter att skapa en utvecklande och spännande miljö för barnen, finns det motsägelsefulla föreställningar om hur en sådan miljö ska utformas. Hon menar att förskolemiljöns utformning är beroende av lärarnas barnsyn och syn på förskolans uppdrag, samt vilka tankar som tillåts dominera i arbetslaget. Enligt forskaren Nordin-Hultman (2010) säger den fysiska miljön på förskolan oss något om vad ett barn är och bör vara samt hur de ska uppfattas och bedömas. Granbom (2011) lägger i detta till att alla fysiska föremål i förskolan både kan hindra och öppna för nya möjligheter.

2.2 Förskolans utveckling

Persson (1998) menar att förutsättningarna för att kunna förstå den moderna förskolans funktion, problem och förtjänster i dagens samhälle, är att vi lär oss att tolka historien. Ur ett historiskt samhällsperspektiv har synen på förskolan genomgått stora förändringar, trots förskolans relativt korta historik i Sverige. Förskolans funktion och syfte har debatterats mycket och lett till förändringar i verksamheten. Idag ses förskolan som en självklar del i samhället (Granbom, 2011). Behovet av offentlig barnomsorg uppkom först i övergången mellan jordbruks- och industrisamhället under början av 1900-talet, då hem och arbetsplats blev skilda ting. Frågor kring var barnen skulle vara och hur de skulle integreras i samhället blev aktuella (Tallberg-Broman, 1995). Dagens förskola har sina rötter i barnkrubbor och barnträdgårdar. Barnkrubborna var främst socialt motiverade, då de var till för barn till fattiga mödrar, medan barnträdgårdarna hade ett tydligare pedagogiskt motiv och uppkom som en reaktion mot till exempel barnkrubbor (Markström, 2005).

Barnträdgårdarnas pedagogik präglades av Fröbels pedagogiska filosofi, i vilken barnet sågs som en planta som behövde omvårdnad och kärlek i rätt miljö. Fröbel förespråkade en förskola för alla barn, oavsett samhällsklass eller kön. Fröbel såg barnet som ett unikt väsen och fo-

kus i barnträdgårdarnas verksamhet var barns utveckling. Leken och att barnets huvud, hand och hjärta skulle vara engagerade var viktigt i barnträdgårdarna (Tallberg-Broman, 1995). Under 1930-talet uppkom en debatt kring barns och föräldrars behov av samhällets hjälp i barnuppfostran och i denna var Alva Myrdal en framträdande person. Myrdal argumenterar i sin bok ”Stadsbarn” för en kollektiv fostran i så kallade storbarnkammare där barnen skulle erbjudas en professionell och vetenskapligt grundad vård och fostran (Markström, 2005). Storbarnkammarna skulle vara en plats för barnen, där barn från alla samhällsklasser genom välutbildad personal garanterades samma möjligheter till utveckling (Granbom, 2011).

Staten och kommunens inflytande över samhällets socialiserande funktioner kom att öka mer och mer genom olika ekonomiska bidrag till barnfamiljerna. Då bristen på arbetskraft kom att bli allt större kom utbyggnaden av den offentliga barnomsorgen att bli en nödvändighet. Under 1950-talet kom tankar om att den offentliga barnomsorgen skulle vara en del av samhällets service till allmänheten att slå igenom mer och mer, och behovet av en sammanhängande syn på förskolans uppgift blev allt större. 1972 kom barnstugeutredningen att bli en milstolpe i den offentliga barnomsorgens historia. Förskola som begrepp infördes för att förena daghemsverksamhet och lekskola. Barnstugeutredningen argumenterade för utbyggnaden av förskolan genom att peka på syften i form av förberedande för skolan, integration av barn med särskilda behov samt jämställdhet. Staten tog nu över ansvaret för innehållet i och organisationen av förskoleverksamheten. Förskolan skulle ses som ett komplement till familjen och ett gott föräldrasamarbete blev därför viktigt. Barnstugeutredningen var viktig då den förutom att förespråka utbyggnad av verksamheten också gav vägledning för förskolornas metodik och pedagogik (Persson, 1998).

2.2.1 Syftet med förskolan

Under lång tid har syftet med förskolan formulerats som att erbjuda jämlika och goda uppväxtvillkor för alla barn i kombination med att föräldrar ska ges möjligheter att förena sitt föräldraskap med studier och förvärvsarbete. Olika föreställningar om förskolan och barnet har dock präglat samhällssynen. Under 1970-talet talade man om barnet som möjligt att skapa samhällsförändring, medan det under 1980-talet var barns socialisation in i samhällets värderingar som dominerade synen. På 1990-talet framställdes barnen framförallt som kompetenta medborgare, kapabla till att fatta egna beslut. I propositionen som var grunden för förskolans första läroplan, Lpfö98, fick förskolan som en del i det livslånga lärandet en allt mer framträdande plats (Markström, 2005). Lpfö98 blev startskottet för ett flertal förändringar och refor-

mer i förskolans verksamhet med syftet att lyfta förskolans betydelse för barns utveckling och lärande. Vikten av att alla barn har tillgång till förskolan betonades eftersom det är det första steget i utbildningssystemet och förskolan sågs i första hand vara till för barnens egen skull (Granbom, 2011). Idag uttrycker Skollagens åttonde kapitel § 2 följande om förskolans syfte:

Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande, samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. (SFS 2010:800)

I den reviderade läroplanen för förskolan som kom 2010 förtydligades och kompletterades vissa mål i syfte att förstärka förskolans pedagogiska uppdrag och förskollärares och förskolechefens ansvar lyfts fram (Granbom, 2011).

2.2.2 Fördelar och nackdelar med förskolan

Granbom (2011) skriver att förskolans roll i samhället har varit, och är ännu idag, föremål för debatt med fokus på förskolans fördelar och oro kring förskolans nackdelar. De fördelar som framhållits under lång tid är framförallt den pedagogiska miljön i form av ett omväxlande lekmaterial samt samspelet med andra barn och vuxna. Barnstugeutredningen som kom år 1972 betonade förskolans roll att skapa tolerans och förståelse för olikheter människor emellan. De rädslor samhället burit på kring förskolan handlar i hög grad om barnets ålder då man trott att förskolan skulle vara skadlig för barn under tre år. Andra rädslor har varit kopplade till ökad infektionsrisk, samt att en alltför stor tonvikt vid det pedagogiska skulle kunna leda till överansträngning och en forcering av barnets psykiska utveckling. I tider av ekonomiska besparingar har oron över dessa besparingars påverkan för barnen lett till oro och misstro, både bland föräldrar och personal (Granbom, 2011).

2.3 Föräldrars syn på förskolan

Det finns en hel del tidigare forskning kring föräldrars syn på förskolan, både nationell och internationell. Studierna visar att de finns flera olika sätt att se på förskolans syfte och uppdrag. Persson (1994) har gjort en studie indelad i flera delstudier med syftet att tolka föräldrars föreställningar om barn och barnomsorg. Resultatet i en av delstudierna visar att somliga föräldrar ser barnomsorgen som en möjlighet för barnen att komma hemifrån, medan andra föräldrar ser förskolan som en nödvändighet då de arbetar. De föräldrar som ser förskolan som en nödvändighet uttrycker att barnens trygghet är viktigast, och de tror inte att barnom-

sorgen kan ge mer än vad hemmet kan ge. De föräldrar som ser barnomsorgen som ett sätt för barnen att komma hemifrån, ser barnomsorgen som ett positivt komplement till familjen samt menar att personalens pedagogiska kunskaper är viktiga (Persson, 1994). Liknande resultat som ovan visas i en forskning av Ivarsson Jansson (2001), där några föräldrar uttrycker att förskolan främst är till som barnpassning då de arbetar. En annan grupp föräldrar i samma forskning uttrycker att förskolan kompletterar hemmet med en mer socialt stimulerande verksamhet.

Förskolans verksamhet kan ha både för- och nackdelar utifrån varje enskild förälders sätt att betrakta verksamheten. Ivarsson Janssons (2001) forskning visar att föräldrarna uttrycker att förskolan har en stimulerande miljö, vilket är bra för barnen. Föräldrarna uttrycker också att förskolan ska komplettera hemmet genom att barnen får vistas ute i naturen samt göra olika aktiviteter som är svåra att göra hemma. Förskolan ska komplettera hemmet med allt det som de går miste om då föräldrarna arbetar. Resultatet i en av Perssons (1994) delstudier visar att flera föräldrar talar om daghemsmiljön som en kamparena, där somliga barn passar in och andra inte. Samtidigt menar föräldrarna att daghemsvistelsen ger barnen social kompetens, vilket också bekräftas i Sheridan, Pramling Samuelsson och Johanssons (2009) studie. I denna studie uttrycker föräldrarna social kompetens som att barnen ska lära sig att leka med andra barn. Leken ses som en central del i förskolans arbete eftersom barnen genom leken både lär och utvecklas socialt. Ytterligare en forskare i ämnet föräldrars syn på förskolan är Markström (2005). Föräldrarna i Markströms studie beskriver tillägnet av social kompetens i form av att kunna handla och bete sig i olika sammanhang samt lära sig normer och värderingar. Föräldrarna menar också att det är nyttigt för barnen att inte alltid få stå i centrum, utan att de får lära sig att dela med sig och konkurrera med andra. En internationell forskning som gjorts av Lam (1999) med syfte att undersöka hur föräldrar i Hong Kong ser på förskolan, visar att föräldrar i Hong Kong precis som svenska föräldrar betonar social kompetens.

Förutom social kompetens finns det en rad andra områden som föräldrarna i studierna pekar på att förskolan ska vara med och utveckla. I Lams (1999) studie instämmer många föräldrar i påståenden som handlar om att förskolan bidrar till att ge barnen en allsidig utveckling, ökar deras självförtroende, ger barnen en positiv inställning till lärande samt förbereder dem inför att möta samhället. Utbildning är vidare något som är mycket betydelsefullt för föräldrarna i Hong Kong, då de flesta av föräldrarna instämmer med att de vill att deras barn ska få kunskaper om läsning och skrivning. Barnen får redan i förskolan med sig läxor hem (Lam,

1999). Att föräldrarna i Hong Kong betonar vikten av att barnen ska få kunskap i läsning och skrivning är något som skiljer sig från den svenska Sheridans et al. (2009) studie, då hälften av föräldrarna är kritiska till att barnen ska introduceras i skriftspråk och matematik. De kritiska föräldrarna menar att det är något som barnen ändå kommer att lära sig längre fram i livet. Om barnen däremot visar intresse för lärandeaktiviteter ska det enligt dessa föräldrar uppmuntras. I Markströms (2005) studie framkommer det dock att föräldrarna anser att förskolan är en verksamhet där barnen kan träna på sådant de kan ha nytta av i förskoleklassen och skolan. Föräldrarna anser också att förskolan är viktig för barns lärande eftersom de yngre barnen kan lära sig av de äldre. Vidare uttrycker föräldrarna att förskolan ger barnen tillgång till kunskap som de annars går miste om.

I några av de tidigare studierna framkommer också föräldrars uttryck kring förskollärarnas uppgift. Föräldrarna i Sheridans et al. (2009) studie anser att förskolläraren ska uppmuntra barnens intressen och vilja att testa nya saker samt respektera barnen och låta dem uttrycka sina tankar och åsikter. De uttrycker också att det är viktigt att förskollärarna arbetar på ett sätt som utvecklar barnens sociala kompetens och kreativa förmåga samt att lärarna tillsammans med barnen bör bestämma vad barnen ska göra i förskolan. I Lams (1999) studie betonar föräldrarna att lärarna i förskolan ska ha kvalificerad kunskap och att det ska finnas möjlighet till vidareutbildning.

3 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vilka kvaliteter föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker att förskolan besitter.

Frågeställning

- Hur uttrycker föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan förskolans roll?

4 Metod

I detta kapitel beskriver vi hur studien har genomförts gällande metodval, genomförande, urval och analys. Slutligen beskrivs också de etiska aspekter som tillämpats samt vårt förhållningssätt till begreppen trovärdighet och giltighet.

4.1 Kvalitativa intervjuer

När forskningen syftar till att förstå ett ämne utifrån den intervjuades vardagsvärld, menar Kvale och Brinkmann (2009) att kvalitativa intervjuer är den mest lämpliga metoden. Vi valde att utföra halvstrukturerade intervjuer, vilket enligt Kvale och Brinkmann innebär att intervjun är mer utformad som ett samtal med öppna frågor än som ett slutet frågeformulär. Detta gör att intervjuaren får möjlighet att göra förändringar i frågornas utformning, samt i ordningsföljden av frågorna och den intervjuade ges möjlighet att kunna utveckla sina svar. Det är viktigt att intervjuaren är medveten om hur frågorna ställs, eftersom den intervjuade kan missuppfatta frågan om den inte är tillräckligt konkret. Patel och Davidsson (2003) rekommenderar att genomföra pilotintervjuer innan forskningsintervjuerna då det bland annat ger möjlighet att ändra frågornas formuleringar eller antal. När man gör en halvstrukturerad intervju är det vidare också viktigt enligt Kvale och Brinkmann (2009) att intervjuaren registrerar och tolkar den intervjuades svar, både till det som sägs och till det som sägs mellan raderna. Intervjuaren måste vara nyfiken och lyhörd för det den intervjuade säger under intervjun samtidigt som den är kritisk mot sina egna antaganden och hypoteser. Kvale och Brinkmann betonar vidare vikten av att under intervjun visa öppenhet för både nya och oväntade fenomen, istället för att utgå ifrån färdiga tolkningsscheman och kategorier. Detta eftersom syftet med en kvalitativ intervju är att få en så fullständig beskrivning av fenomenet som möjligt. Enligt Bryman (2002) är det vanligt att efteråt transkribera, skriva ut kvalitativa intervjuer då tillvägagångssättet förbättrar vårt minne, underlättar för en noggrann analys och gör att omedvetna tolkningar av de intervjuades uttryck kan kontrolleras. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) finns inga direkta regler för hur och i vilken form transkriberingen bör ske, tillvägagångssättet beror på syftet med undersökningen.

4.2 Genomförande

Två varianter av informationsbrev lämnades ut till föräldrarna (se bilaga 1 och 2). Den första varianten lämnades till föräldrar på de förskolor där vi gjorde vår verksamhetsförlagda utbildning (vfu). Efter att ha fått nej från hälften av de sex föräldrar som från början fått brevet gjordes en annan variant av brev som skickades via e-post till andra föräldrar, vilka vi fått

kontakt med via vänner eller andra förskolor. För föräldrarna på vfu-förskolorna blev platsen för intervjun den förskola där föräldrarna har sitt barn. De övriga tre intervjuerna genomfördes i respondentens eller intervjuarens hem. Vi eftersträvade att samtliga intervjuer skulle genomföras på en avskild och lugn plats. Detta stödjer Bryman (2002) dels av anledningen att inspelningen ska fungera väl, men också för att intervjupersonen ska känna sig trygg i att ingen annan lyssnar till intervjun. Vi beräknade att intervjuerna skulle ta ca 30 minuter men tiden blev skiftande beroende på hur samtalet fortlöpte och intervjuerna blev mellan 25 och 57 min långa. Innan intervjuerna utformades en intervjuguide (se bilaga 3) som består av två öppna frågeställningar. Under dessa frågor formulerade vi följdfrågor. Vidare genomfördes två pilotintervjuer med föräldrar i vår bekantskapskrets. Pilotintervjuerna ledde till upptäckten av att ordet kvalitet upplevdes svårdefinierat och vi kompletterade därför frågan med ordet förväntningar.

Intervjun utformades som ett samtal utifrån intervjuguidens frågeställningar. Med hjälp av anteckningar i form av stödord samt följdfrågor i intervjuguiden fördjupades frågorna. Vi dokumenterade intervjuerna genom inspelning av samtalet med hjälp av mobiltelefon. Detta eftersom inspelning enligt Kvale och Brinkmann (2009) ger intervjuaren frihet till att fokusera på själva samtalet och det som sägs om ämnet. Intervjuerna transkriberades direkt efter intervjuens genomförande och vi valde att ordagrant återge respondenternas uttalanden. Bryman (2002) menar att en fullständig redogörelse av det som sagts under intervjun är avgörande för förståelsen, både för vad intervjupersonerna uttrycker och hur de gör det.

4.3 Urval

I studien ingår sex föräldrar som är föräldralediga eller icke förvärvsarbetande, från fem olika förskolor. Föräldrarna valdes ut genom ett målinriktat urval, vilket enligt Bryman (2011) innebär att personerna väljs ut utifrån önskan att nå relevanta personer för forskningsfrågorna. De föräldrar som deltog i studien är alla kvinnor, varav fem är föräldralediga och en förälder är icke förvärvsarbetande.

4.4 Analys

Genom inspirationen av det postmoderna perspektivet är vår intention att inte bedöma vad som är rätt eller fel i de uttalanden som föräldrarna gjort. Vi är dock medvetna om att vi inte är opåverkade av den utbildning och de erfarenheter av förskolan som vi har bakom oss. Vi vill därför stödja oss på Brymans (2002) ord om att postmodernisterna uppfattar ”forskarens

rapporter och redogörelser som bara ett av många möjliga sätt att förmedla den sociala verkligheten till en publik” (Bryman, s.433). Kvale och Brinkmann (2009) menar också att styrkan hos intervjuforskning finns i att olika uttolkare ger samma intervju berättelse olika mening.

Trost (2005) skriver att insamling av data, analys och tolkning är olika steg som inte behöver komma i åtskild ordning. Analyser och tolkningar sker redan vid intervjuerna och fortsätter under hela arbetet. Efter att vi transkriberat och läst igenom vårt material sammanställdes svaren utifrån respektive fråga och förälder. Därefter ställde vi studiens forskningsfråga till det sammanställda materialet. Efter ett tidskrävande analysarbete kunde vi till sist urskilja tre områden under vilka vi i ett worddokument förde in respondenternas svar med grund i det transkriberade materialet. Områdena ses inte som varandras motsatser utan går snarare in i varandra och sammanflätas. Vi vill inom dessa områden lägga vikten vid skillnader, motsägelser och nyanser. Således ger resultatet oss en mångtydig bild av svaren på vår frågeställning.

4.5 Etiska aspekter

Enligt Bell (1999) behöver de människor man vill ha hjälp av i en forskningsstudie få veta vad de kan tillföra, vilken tid det kommer att ta och vilka regler som gäller kring den information som de ger. Detta är viktigt för att få deras välvilja att ställa upp. I *Forskningsetiska principer – inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (Vetenskapsrådet, 2002) nämns ett flertal krav som forskaren måste uppfylla för att undersökningen ska anses vara genomförd på ett etiskt korrekt vis. Dessa innefattar informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. För att få föräldrarnas förtroende och vilja att medverka i vår forskning samt följa de forskningsetiska principerna, valde vi att från början tillfråga dem genom att personligen överrätta ett informationsbrev om studien (se bilaga 1). På så vis gavs respondenterna tid att tänka igenom sitt beslut att delta samt de förutsättningar som gällde. Detta finner vi stöd för från Bell (1999) som menar att respondenten alltid ska få tid att tänka igenom sitt deltagande. I brevet informerades föräldrarna om syftet med studien, bakgrunden till vårt val av föräldragrupp samt hur intervjuerna skulle komma att gå till gällande tidsanspråk, plats och att intervjuerna skulle komma att spelas in. De informerades också om varför deras tankar som föräldrar är viktiga. Vidare informerades de om rätten att delta och när som helst avbryta sin medverkan, att alla uppgifter skulle behandlas konfidentiellt, att materialet endast kommer att användas för studiens givna syfte samt vart det slutgiltiga resultatet av studien kommer att finnas. Föräldrarna fick slutligen skriva under att de godkände de förutsätt-

ningar som vi informerat om. Genom ovanstående riktlinjer anser vi oss ha följt de forskningsetiska principerna.

4.6 Trovärdighet och giltighet

Reliabilitet och validitet är begrepp som används för att beskriva kvaliteten i en undersökning. Reliabilitet innebär oftast att en mätning vid en tidpunkt förväntas bli den samma vid en ny mätning. Vid kvalitativa intervjuer blir detta ett problem då människors erfarenheter och möten med nya situationer gör att den föreställningsvärld man har förändras. Forskaren kan således inte garantera samma svar på en fråga vid olika tillfällen. Det begrepp som används är istället trovärdighet och det handlar vid kvalitativa intervjuer om att kunna visa på att data är insamlad på ett seriöst och relevant sätt för den aktuella problemställningen. Validiteten/giltigheten i en undersökning handlar om att det instrument eller den fråga man använder ska mäta det som är avsett att mätas (Trost, 2005).

Vi anser oss ha valt relevanta metoder för vår problemställning och har strävat efter att rapportera vårt tillvägagångssätt på ett ärligt och uppriktigt vis. I våra intervjuer har vi strävat efter att inte styra våra respondenter utan vi har istället försökt att lyssna in och försökt att förstå respondenternas svar för att kunna ställa relevanta följdfrågor. Vi anser att vi har ställt relevanta frågor utifrån vår problemställning och har bifogat intervjuguiden i slutet av uppsatsen. Vi har i analysen av transkriberingarna utgått ifrån att föräldrarna svarat på våra frågor utifrån sin egen uppfattning, men vi är ändå medvetna om att intervjusituationen kan ha påverkat deras svar. Under analysen har vi också strävat efter att befinna oss nära vårt material och ofta återgå till transkriberingarna för att ge en så verklighetsnära tolkning som möjligt.

5 Resultat

Syftet med studien var att undersöka vilka kvaliteter föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker att förskolan besitter. Vidare var vår frågeställning hur föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar till barn på förskolan uttrycker förskolans roll. Den sociala världen är en kontext som kan beskrivas på många olika sätt och varje försök att beskriva den är bara ett tänkbart sätt att återge den sociala verkligheten (Bryman, 2011). Enligt Rosenau (citerad i Bryman, 2011) erbjuder postmodernisterna tolkningar, inte resultat. Vår tolkning har resulterat i tre områden som svarar på vår frågeställning. *Förskolan - ett komplement till hemmet* innefattar förskolans kvaliteter som en social mötesplats, en kompletterande miljö, pedagogik och aktiviteter samt att ge tid för barnet själv. *Förskolan - en plats för lärande* innefattar föräldrarnas syn på personalens kvaliteter samt förskolans roll i barns lärande. Under området *Förskolan - en del av livet* finns att läsa om förskolans självklarhet kontra svårigheten att som förälder veta bäst, samt tankar kring möjliga konsekvenser om förskolan inte skulle finnas.

Vår tolkning av föräldrarnas svar varvas med citaten från intervjuerna. Dessa tjänar till att förtydliga samt ge läsaren chans att göra sin egen bedömning och tolkning av de intervjuades uttryck. Citaten är omskrivna till skriftspråklig form vilket Kvale och Brinkmann (2009) rekommenderar för att göra dem så enkla som möjligt att begripa. Trost (2005) menar att det också finns en etisk aspekt i att undvika ordagranna citat då talspråk i skrift kan upplevas nedsettande för den intervjuade om många utfyllnadsord förekommer såsom typ, liksom och så vidare. Sådana utfyllnadsord har vi därför uteslutit från citaten. Föräldrarna benämns i resultatet med beteckningarna F1 till F6 och eventuella namn som förekommer är fingerade.

5.1 Förskolan - ett komplement till hemmet

En stor del av de kvaliteter som föräldrarna uttrycker att förskolan besitter handlar om förskolans roll att på olika sätt vara ett komplement till hemmet eller ett alternativ. Föräldrar beskriver det som att vara en del i ett större sammanhang och få kontakt med världen utanför hemmet. Att ha barnen på förskolan 15 timmar i veckan uttrycks av en förälder vara lagom då barnet får tid att vara både hemma och på förskolan.

Det är mycket bra med förskolan. Att det finns som alternativ. (F5)

Föräldrarna beskriver förskolan som ett komplement till hemmet inom fyra delområden: *social mötesplats, förskolans miljö, pedagogik samt tid för sig själv.*

5.1.1 Social mötesplats

Samtliga föräldrar betonar förskolans roll att vara en social mötesplats. Föräldrarna talar om att lära sig umgås med andra barn och att få kompisar. Barnen lär sig då att dela uppmärksamheten med andra samt att ta och ge plats. Föräldrarna poängterar vikten av en större grupp av barn, då gruppkonstellationer är svårare att erbjuda hemma. Barnen behöver möta människor i grupp på grund av hur samhället ser ut idag.

Men just det att göra saker i grupp tror jag, för så ser ju samhället ut. Man gör ju saker i grupp i så många lägen. (F6)

Matsituationen i förskolan uttrycks av majoriteten av föräldrarna som viktig i sammanhanget. Att få äta i grupp gör att barnen lär sig hur man ska göra och vara. Någon förälder nämner att gruppen hjälper dem att få fokus på maten och inte allt annat, medan en annan talar om att det är bra träning för skolan att äta tillsammans. Att vara tillsammans i en grupp är således viktigt för föräldrarna, men på samma gång uttrycker föräldrarna att barngrupperna är stora och några oroar sig också över den höga ljudnivån. En variation av stora och små grupper kan därför enligt en förälder vara till fördel exempelvis för barn som är blyga.

Det kan ju finnas barn som inte trivs i så stor barngrupp. (F2)

De har valt att göra indelningar på dagis i olika såna här grupper. Och det märks ju att det är väldigt bra för henne för då vågar hon ta lite mer plats och hon pratar lite. (F1)

Förutom kontakten med andra barn uttrycker några föräldrar också förskolan som ett komplement genom att de får knyta an till andra vuxna och på så vis får stimulans av andra vuxna än bara föräldrarna.

Att han knyter an till andra vuxna. Det tror jag också är en viktig bit. Att han faktiskt vågar förlita sig på någon annan än bara mamma och pappa. (F3)

5.1.2 Förskolans miljö

Förskolans miljö är ett annat område där förskolan av flera föräldrar uttrycks kunna komplettera hemmet. Anpassade möbler och annat material än hemma anser flera föräldrar ger barnen andra förutsättningar. Små toaletter kan till exempel i kombination med gruppsycket göra det lättare för barnen att lära sig gå på toaletten. Ytterligare exempel är det material som förskolan tillhandahåller. Att materialen är utvecklande och tilltalar både pojkar och flickor uttrycker en förälder som viktig. En annan förälder uttrycker att förskolan har bättre kvalitet på till exempel målarfärger vilket skapar bättre förutsättningar.

Vi försöker måla hemma men det blir för svårt för honom för jag tror vi har, alltså, konsumentfärger till exempel är inte alls i samma klass som dom som ni har här, vilket gör att han ledsnar. För vattenfärg hemma liksom, du får veva och veva och veva innan det blir färg. Det orkar inte en treåring. (F3)

Flera föräldrar talar också om förskolans material som fler än ett barn kan mötas kring till exempel vattenlek och sällskapsspel.

Men då är det bättre med att inte ha såna här individuella leksaker men nåt som fångar flera, för det är syftet. Hemma kan han ju liksom leka själv om det är så. (F5)

Å ena sidan pekar föräldrarnas således på materialets betydelse, men å andra sidan uttrycker en förälder att materialet inte har någon betydelse. Att man når ett uttänkt mål är det viktigaste. Hon menar att barnen anpassar sig och leker med det som finns.

Barn verkar ju lösa det själva, dom leker ju med det som finns, alltså dom anpassar ju sig, så jag tycker inte att det känns som att det måste finnas något speciellt. (F6)

5.1.3 Pedagogik och aktiviteter

Förskolan kompletterar hemmet med pedagogik och aktiviteter. Flera föräldrar uttrycker att förskolan ska vara mer än bara förvaring och barnpassning. Omvårdnaden kommer i första hand men den pedagogiska biten är också viktig, även om någon förälder uttrycker att hon inte riktigt vet vad det pedagogiska innebär. Förskolan ska i sammanhanget vara lite bättre än föräldrarna, tänka steget längre. Förskolan har enligt några föräldrar inte ansvar för barnens uppfostran, det ansvaret bär föräldrarna. Det uttrycks dock att det är bra om förskolan kompletterar och bekräftar det som barnen lär sig hemma.

Flera föräldrar talar om olika aktiviteter som förskolan kan erbjuda som en av förskolans kvaliteter. Att sjunga tillsammans är något som en förälder anser vara viktigt för att barnen ska få en gemenskapskänsla och goda minnen. Samma förälder lyfter att förskolan kan fokusera mer på barnen än hon kan göra hemma och genom olika aktiviteter lättare avleda barnen från oönskat beteende. De varierande aktiviteter som barnet får vara med om leder till att barnet utvecklas då det hemma lätt blir samma aktiviteter, enligt föräldern. Flera föräldrar lyfter aktiviteter som utomhuslek, utflykter till bibliotek, stad, skog, bondgård och lekpark som positivt. Några föräldrar talar om fördelen med aktiviteter som inte kan erbjudas hemma.

Jag tycker det händer mycket med språket och självständigheten. Eh, nyfikenheten, alltså det här med, man kanske får leka lite mer här över gränsen än vad vi skulle orka med hemma. (F3)

Ovanstående förälder nämner fingerfärg som ett exempel på lek över gränserna medan en annan förälder pratar om kojbygge.

5.1.4 Tid för sig själv

Samtliga föräldrar betonar att man lämnar barnet på förskolan för barnets egen skull. Att barnen får möta en annan miljö, gå in i en annan roll och bli mer självständig är några anledningar.

Jag tror att det är stärkande för hans person att han inte har sin mamma och pappa runt omkring sig hela tiden, att han är lite självständig. Här får han liksom va, här får han gå in i en annan roll. Så är det ju för oss också när man åker till jobbet, att man har en annan roll. Jag tror att det är viktigt för honom att få lov o va den andra Erik ibland. (F3)

Men många kan ju tycka, ska du lämna iväg dina barn när du är hemma och sådär, men jag känner faktiskt inte det. För jag känner att alla är i behov av sin egen tid nån gång liksom. (F6)

En förälder uttrycker att förskolan kan vara en tryggare miljö än hemmet när ett barn får småsyskon på så vis att det i förskolan är som vanligt, medan en annan förälder uttrycker oro för att barnen genom att gå till förskolan missar tryggheten i hemmet. Vidare talar föräldrarna också om den avlastning som det innebär för dem själva att lämna barnet på förskolan en stund. De menar att det leder till egentid både för barnet som lämnas men också för föräldern och småsyskon som är hemma. Några föräldrar uttrycker att de blir bättre föräldrar eller får mer tid för barnet när det kommer hem, då barnet är iväg en stund.

Det kan va bra att andas lite från varandra och sen, va en bättre mamma också, kan man tänka. (F1)

Å andra sidan uttrycker andra föräldrar att lämnandet på förskolan också innebär en viss stress. Någon uttrycker att det blir stressigt när barnen är där kort tid, både för förälder och barn som måste bryta upp efter kort tid. En annan förälder uttrycker att det innebär viss stress att till exempel inte ha kontroll över vad barnet är med om under dagen.

5.2 Förskolan - en plats för lärande

Detta område handlar om föräldrarnas syn på förskolan som en plats för lärande utifrån synen på personalens roll i förskolan samt vilken roll förskolan har i barns lärande.

5.2.1 Personal

De som arbetar i förskolan kan ses som bärare av förskolans olika kvaliteter. Föräldrarnas syn på den kompetens personalen bör besitta är därför viktig för förståelsen av förskolans roll. Föräldrarna har delade meningar kring om personalen ska ha förskolläro-utbildning eller inte. Några föräldrar anser att det är viktigt att personalen har utbildning, medan några andra föräldrar anser att det inte har någon betydande roll. De föräldrar som inte anser att utbildning är

nödvändig menar att erfarenhet och personlig lämplighet är jämbördigt med utbildning. Det finns också de föräldrar som befinner sig lite mitt emellan.

Det är väl bra med utbildad personal, men jag kan inte känna att det är ett måste, så länge det är människor som bryr sig om barnen. (F6)

En av föräldrarna uttryckte också att en person utan utbildning kan se saker på ett annat sätt än någon som är utbildad. En annan förälder betonar vikten av att det ska finnas olika människor med olika personligheter och egenskaper som kan möta barnen. Att personalen har kunskap om barnens psykologi, en förståelse hur barnen fungerar i olika åldrar, samt förmåga att se barnens behov uttrycks också som viktigt. Detta menar en förälder är viktigt för att kunna upptäcka svårigheter hos barnen i ett tidigt skede.

För alla barn är inte lika, dom har ju olika förutsättningar sen hemifrån och så, och då upptäcker man ju i ett tidigt skede att det är problem, så att man liksom fångar upp det tidigt, det tycker jag också är jättebra. (F2)

Några av föräldrarna uttrycker att personalen bör kunna möta barnen där de befinner sig, att de bör låta barnen vara olika samt utveckla och stimulera dem utifrån deras egna villkor. Att personalen är kreativa och kan sätta gränser är också några av de kvaliteter som några föräldrar anser vara viktiga.

Samverkan är ett område som de flesta föräldrar uttrycker är viktigt för förskolans kvalitet. Några föräldrar menar att det är viktigt att både barn och föräldrar blir bra bemötta samt informerade om vad som händer under dagen. Föräldrarna betonar att de dagliga samtalen är väldigt viktiga i sammanhanget.

Det tycker jag är god kvalitet. Att man faktiskt ger sig en stund till att, överrapportera eller avrapportera hur dagen har varit. (F3)

5.2.2 Lärande

De intervjuade föräldrarna har många olika uppfattningar kring förskolans roll i barns lärande och utveckling. Alla föräldrar lyfter att den viktigaste rollen som förskolan har i barns lärande är den sociala biten. Några föräldrar menar att barnen lär sig av varandra och genom gemenskapen med andra barn lär sig att visa hänsyn, rättvisa, vänta på sin tur och dela med sig. En förälder uttrycker att hon tror att barnet genom att vara i grupp lär sig väldigt mycket om sig själv.

Jag tycker faktiskt det är det största, det sociala. Det här att va i en grupp att va en person som både tar plats men som ger plats också till andra i en grupp [...] jag tror man lär sig väldigt mycket om sig själv då. (F3)

Att barnen tillåts bli sig själva uttrycks som viktigt av en förälder, detta genom att barnen får lära sig att tycka och tänka på egen hand. En förälder uttrycker att grunden i förskolan är att barnen upplever att det är roligt men också att de utvecklas. Föräldern menar att det är viktigt att uppmuntra och bekräfta de barn som intresserar sig för till exempel läsning. En förälder anser att det är viktigt att man skapar ett intresse för skriftspråk och matematik hos barnen redan i förskolan. Några föräldrar talar om att förskolan ska lära barnen sådant som bokstäver, siffror, färger och former.

Jag tror att ett barn som inte kan det när dom börjar skolan, kommer efter väldigt mycket. (F4)

Föräldrarna uttrycker också kompetenser som att lära sig sitta still och lyssna samt kunna vänta på sin tur som viktiga delar i förberedandet inför skolan. Här är samlingen viktig enligt flera föräldrar, då barnen också lär sig att våga ta plats och enligt en förälder får träna på att tala inför grupp.

Det är ju samlingarna och så som man värderar, det gör man ju. De lär sig ju att sitta still, de vågar ta lite plats och de får träna på det. (F1)

En annan förälder anser också att samlingen ger barnen möjlighet till att få träna på färger, räkna och tur och ordning. Vidare talar olika föräldrar om lärande i förskolan i form av musik, dans och rytm för att utveckla motoriken, samt att barnen får lära sig om ny teknik. Att förbereda inför skolan är således viktigt enligt flera föräldrar, men å andra sidan betonar en annan förälder vikten av att förskolan ska fokusera på lek.

Inte så att det här måste ni lära er, här är det fortfarande, det ska va mycket lek. (F5)

En annan förälder bekräftar vikten av ovanstående då hon talar om lekens betydelse för barns lärande och utveckling.

Dom lär ju genom leken också [...] dom lär sig stå i kö och allt det här, alltså när dom gör saker och dom lär sig ju mycket genom den fast man inte tänker på det. (F4)

5.3 Förskolan - en del av livet

Föräldrarna beskriver förskolan som en del av livet på olika sätt. Genom delområdet *om förskolan inte fanns* skapas också en förståelse för förskolans roll i föräldrarnas liv samt samhället. Föräldrarna upplever förskolan som en naturlig del av livet och att barnen ska gå i förskolan som en självklarhet. Några av föräldrarna uttrycker att de känt en oro inför att inte lämna barnen på förskolan eftersom de då kanske endast står still på en och samma punkt eller inte utvecklas som de ska då de endast är hemma. Förskolans självklara plats i ett barns liv ut-

trycks genom att en förälder berättar att barnet själv som tvååring började fråga efter att gå i förskolan, eftersom kompisarna börjat. Flera föräldrar uttrycker också att barnen trivs i förskolan och vill gå dit.

Han vill gärna gå hit, det hade mest varit en bestraffning för honom å tvinga honom att stanna hemma för att han fick en lillasyster kände jag. (F2)

Samtidigt som föräldrarna ser förskolan som en självklarhet finns det aspekter som oroar. En förälder uttrycker att förskolan i vissa fall kan hämma ett barns utveckling om barnet befinner sig på gränsen mellan småbarnsavdelning och syskonavdelning.

Han blir nästan lite understimulerad eller lite frustrerad för att dom andra inte kan prata, det är ju få som kan prata hyfsat, dom förstår ju inte då. (F2)

Några föräldrar uttrycker en oro för säkerheten utomhus och för de sjukdomar som barnen utsätts för i förskolan. En annan oro som uttrycks är vid vilken ålder barnet ska börja i förskolan. Gruppstorleken och personaltätheten gör att föräldern uttrycker oro över att lämna barnet till förskolan för tidigt. Flera föräldrar uttrycker att de ständigt får fundera över sitt val att lämna barnen trots att de som föräldrar är hemma, då omgivningen ifrågasätter dem. De ger uttryck för att valet inte är enkelt.

Enda nackdelen som man ändå brottas med lite det är väl att man tycker att man lämnar bort. Man får mindre tid med dem. Och tiden går ju väldigt fort som den är. Så det är väl det man känner lite det dåliga samvetet varför man gör det, alltså man kunde ju gjort nåt annat tillsammans och man kunde mer utnyttja tiden. (F1)

5.3.1 Om förskolan inte fanns

Utan förskolan uttrycker föräldrarna att de tror att antalet dagmammor skulle öka, alternativt att barnomsorg skulle få lösas med släkt, vänner och samverkan mellan föräldrarna. Flera föräldrar talar om att utan förskolan skulle fler mammor stanna hemma, vilket enligt en förälder skulle påverka barnens syn på manligt och kvinnligt. I förskolan idag är kvinnorna överrepresenterade bland personalen, vilket också kan påverka barnens syn. Föräldern menar dock att det är hur det ser ut hemma, vem som arbetar och inte, som är det viktigaste för barnens syn på manligt och kvinnligt. Av denna anledning kan förskolans existens ses som en jämställdhetsfråga.

Jag tror det är en jämställdhetsfråga, faktiskt. Att man lär sig. Sen kan man ju tycka att det är beklagligt att det nästan bara är kvinnor som är, nästan bara i alla fall, pedagoger i förskolan. Men det tror jag egentligen är mindre viktigt, för att få deras förståelse för att... alltså det här med manligt och kvinnligt och, olika roller. Jag tror nästan det viktigaste är, att man utgår från den egna familjen. Vad gör mamma, vad gör pappa? (F3)

Några föräldrar uttrycker att det skulle krävas mer aktiviteter i samhället för barn som är hemma för att tillgodose det sociala behovet, medan en förälder uttrycker att det skulle vara lättare att träffa andra barn hemma eftersom fler barn finns hemma.

Ingenting är svart och vitt, och man vet inte om det skulle bli så mycket sämre, men det är inte att, då finns det ingen plats för förskolan, det är inte det jag säger. (F5)

Vidare tror någon förälder att barnen skulle bli mindre självständiga utan förskolan och andra nämner att barnen skulle bli mer ovana att möta andra barn i grupp.

Sen tror jag att det blir konstigt för barna när de börjar 6-års, för jag tror ju inte att man lär sig å va i grupp och så på det sättet, och hur man ska bete sig, alltså dom lär ju sig även att va kompisar om man säger så, eller dom får ju lära sig och leka med kompisar på ett annat sätt på dagis än vad jag tror än vad dom kanske får göra om du bara hade gått hemma. (F4)

När det gäller lärande uttrycker några föräldrar att undervisningen/utbildningen skulle få ske i hemmet. En förälder uttrycker att barnen utan förskolan hade varit på samma ruta när de börjar skolan, medan en annan tror att barnen hade utvecklats mer olika och varit på olika nivå. Föräldrarna uttrycker att frågan om förskolans frånvaro är svår att svara på, det är en fråga man helst vill undvika.

Ja man kan se för och nackdelar med mycket och det enda, som förälder idag och här och nu så kan jag bara utgå från mig själv och mina barn och se, hur verkligheten ser ut nu idag, och så ta beslut idag efter det. (F1)

6 Diskussion

Förskoleinstitutioner är socialt konstruerade. De har inga naturgivna egenskaper, inga inneboende kvaliteter, inga nödvändiga syften. Vad de ska vara till för, frågan om deras roll och syfte är inte självklara frågor. De är vad vi som ”mänskliga samhällsaktörer” gör dem till. (Dahlberg et al., 2001, s.95)

Inspirationen av det postmoderna perspektivet har skapat en helt ny förståelse hos oss studenter under arbetet med den här uppsatsen. Ovanstående citat talar om att kvalitet i förskolan är något olika aktörer i förskolan och samhället skapar tillsammans. Som studenter har vi under utbildningen inpräntats med den syn på kvalitet som läroplanen förmedlar och genom både teori och praktik skapat oss en bild av vad vi själva vill att förskolan ska vara. Dahlbergs et al. (2001) syn på kvalitet har inneburit att vi fått lägga vår egen syn på kvalitet åt sidan för att inte bedöma rätt och fel i föräldrarnas uttalanden. Det postmoderna perspektivet har på detta vis hjälpt oss att förstå föräldrarnas verklighet på ett nytt sätt genom den lyssnande position som vi intagit. Vi kan som blivande förskollärare självklart inte bortse från läroplanen i vår kommande yrkesroll, men att se förskolan ur ett annat perspektiv upplever vi ändå har berikat vår förståelse av förskolans roll.

Något som vi framför allt fått en ökad förståelse för är den komplexitet som finns i en förälders situation. Att fatta beslut om sitt barns liv är inte enkelt och föräldrarna pendlar mellan en övertygelse om att förskolan är bra för barnen och en oro för hur förskolan egentligen påverkar barnen. I förskolans läroplan uttrycks att ”Arbetslaget ska visa respekt för föräldrarna och känna ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans personal och barnens familjer.” (Skolverket, 2010, s. 15). Flera föräldrar uttrycker att de inte riktigt vet vad som händer i förskolan och att de tvingas lita på förskollärarna. Detta har gjort oss medvetna om hur viktigt det är att involvera föräldrarna i förskolans verksamhet genom att ta sig tid för det dagliga samtalet samt dokumentera det som händer i förskolans vardag.

6.1 Förskolan - ett komplement till hemmet

Förskolans roll som ett komplement till hemmet betonades på olika sätt av föräldrarna i vår undersökning. Att förskolan ska vara ett komplement till hemmet betonas också i läroplanen för förskolan. Detta genom att skapa så bra förutsättningar som möjligt för varje barns rika och mångsidiga utveckling (Skolverket, 2010). I både Perssons (1994) och Ivarsson Janssons studie (2001) fanns föräldrar som betonade förskolan som ett komplement, men i båda dessa

fanns också föräldrar som menade det motsatta, att förskolan inte kan ge något mer än hemmet. Vår studie skilde sig på detta vis från tidigare studier eftersom ingen av våra föräldrar uttrycker att förskolan erbjuder detsamma som hemmet. Vi ser dock inte resultatet som förvånande, då vi vänt oss till en föräldragrupp som valt att lämna sina barn i förskolan trots att de själva finns hemma. Föräldrarna i vår studie talar om förskolan som ett komplement bland annat genom det sociala och miljön. Förskolan som en social mötesplats är något som samtliga tidigare studier talar om vilket visar på att detta är en viktig kvalitet i förskolan enligt många föräldrar. Detta anser vi hör samman med den alternativa syn på förskolan som ett forum i samhället som Dahlberg et al. (2001) förmedlar. Föräldrarna i vår och tidigare studier talar bland annat om förskolans sociala funktion i termer av lek och lärande, men också som en plats för möte med andra vuxna och barn. Dahlberg et al. ser i relation till detta också det sociala skyddsnät som förskolan kan erbjuda i form av sociala relationer. Förskolan som en social mötesplats har också stöd i förskolans läroplan genom följande: "Förskolan ska vara en levande social och kulturell miljö som stimulerar barnen att ta initiativ och som utvecklar deras sociala och kommunikativa kompetens" (Skolverket, 2010, s. 6).

Föräldrarna talar också om att förskolans miljö kan ses som ett komplement till hemmet. Det sociala samspelet blir också inom detta delområde synligt genom några föräldrars uttryck om att förskolan bör ha material och leksaker som fångar fler barn. Nordin-Hultman (2010) menar att sättet att utforma förskolans miljö säger något om vår syn på barnen. På samma vis uttrycker Granbom (2011) att vår föreställning kring miljöns utformning har sin grund i barnsyn och syn på syftet med förskolan. Detta gör en förälder synligt när hon uttrycker att förskolans syfte är att barnen ska leka tillsammans och därför bör också materialet vara utformat efter det. Det vi vill för våra barn bör således synas i miljön enligt föräldern. Den sociala tanken med materialet var en ny insikt för oss vilken vi tar med oss vidare in i vår yrkesroll. En förälder uttryckte att materialet inte har någon betydelse i förskolan av anledningen att barnen leker med det som finns. Vi anser att detta uttalande visar på en syn på barnet som kreativt och kompetent. Att föräldrarna ser förskolans kvalitet som ett komplement inom det sociala, miljön men också pedagogik och aktiviteter, samt att barnen får egen tid anser vi kan påverka förskollärarnas sätt att tänka om förskolan. Den starka betoning som föräldrarna ger på förskolan som ett komplement är något vi som förskollärare bör ta till oss och utforma verksamheten efter. Detta genom att ta tillvara på den möjlighet vi har att erbjuda barnen sociala möten med både barn och vuxna. Att erbjuda material och lokaler där barnen kan mötas, att de

aktiviteter vi erbjuder verkligen blir ett komplement till hemmet samt att barnen i förskolan får chans att utveckla sin självständighet.

6.2 Förskolan- en plats för lärande

Föräldrarna i vår studie ser förskolan som en plats för lärande på olika sätt. Flera betonar det sociala samspelet, men att förbereda inför skolan uttrycks också viktig enligt några föräldrar. Samtidigt betonas att lärande ska vara roligt, att barnen lär genom lek och att leken är det viktigaste i förskolans verksamhet. Vid jämförelse med andra studier kan vi se liknande mönster av svar från föräldrarna då somliga betonar leken och andra lärande inför skolan. I jämförelse med Lams (1999) studie framkommer dock att de kinesiska föräldrarna betonar utbildning på ett annat sätt än både vår och tidigare svenska studier. I Kina är utbildning högt prioriterad och barnen får redan i tidig ålder med sig läxor hem. Detta tycker vi visar på en intressant kulturell skillnad. Det föräldrarna i vår studie uttrycker om förskolans roll i lärandet anser vi stämmer väl överens med läroplanen för förskolan som säger att förskolans verksamhet ska främja leken och det lustfyllda lärandet och ta till vara på barnens intresse att lära (Skolverket, 2010).

Föräldrarna i vår studie har olika åsikt kring vikten av utbildad personal men också kring vilka kompetenser personal bör inneha. I jämförelse med Dahlbergs et al. (2001) olika konstruktioner av läraren kan vi se både synen på läraren som en tekniker och synen på läraren som en ersättningsförälder bli synliga i föräldrarnas svar. Å ena sidan talar föräldrarna om personalens kunskap i att kunna stödja barnens utveckling, fånga upp svårigheter i tidigt skede samt att kunna uppnå ett mål. Å andra sidan uttrycks att omvårdnad är en lika viktig del i förskolans verksamhet som pedagogiken vilket visar på att personalen också behöver kunna ersätta föräldrarnas roll under tiden barnen är i förskolan. Enligt Berntssons (1999) resonemang om förskolans viktigaste uppgift kontra förskolläraryrkets professionalisering får konstruktionen läraren som ersättningsförälder en negativ konsekvens för förskollärarna. Hur gör vi då? Ska den synen på läraren tillåtas att dominera eller behöver vi som förskollärare hävda vår profession gentemot föräldrarna? Utifrån det postmoderna perspektivet som inte vill säga att något är rätt eller fel blir detta en svår fråga och vi har inga givna svar. Samtidigt kan vi se att många av de faktorer som föräldrarna uttrycker som förskolans kvaliteter är faktorer som kräver utbildad personal. Exempel på detta kan vara att förbereda barnen inför skolan genom att till exempel skapa intresse för skriftspråk och matematik. Att erbjuda material och miljöer

som kompletterar hemmet samt utforma verksamheten så att varje barns behov blir tillgodosett. Dahlberg et al. (2001) menar att förväntningarna på läraren har sin grund i sättet att tänka kring förskolan. Vi tycker att vi i föräldrarnas svar kan se flera olika konstruktioner av läraren och således också av förskolan. Förskolan har enligt föräldrarna flera lika viktiga uppgifter och därmed har läraren också flera olika roller.

6.3 Förskolan- en del av livet

Genom resultatet i området förskolan en del av livet, upplever vi att förskolan bidrar till att både minska och öka kraven på de föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrarna. Det minskade kravet kan handla om att föräldrarna genom att lämna sina barn får tillgång till en viss avlastning. De kan lämna över till exempel det pedagogiska ansvaret vad gäller till exempel förberedande för skolan. Några föräldrar uttrycker själva att de genom den avlastning som förskolan erbjuder kan vara bättre föräldrar när barnen kommer hem. Detta tror vi samtidigt kan leda till ett ökat krav på föräldrarna då de är hemma med sina barn, om de inte lyckas leva upp till sina egna krav på att vara en bra förälder. Flera föräldrar uttrycker också att de lämnat barnet på förskolan eftersom de tror att barnet annars kan gå miste om något. Detta tolkar vi som att förskolan ökar kraven på föräldrarna genom att de känner att de inte räcker till som föräldrar, att förskolan är bättre än hemmet. Att det blivit så tror vi kan ha att göra med förskolans ökade betoning på lärande. Enligt Granbom (2011) betonades i samband med läroplanens införande att alla barn skulle ha rätt till förskolan eftersom den är till för barnens egen skull och är det första steget i utbildningssystemet. Detta tror vi kan ha påverkat föräldrarnas känsla av att inte själva räckta till och vi ser det som ganska problematiskt. Vi tror att det är väldigt viktigt att vi som förskollärare därför uppmuntrar föräldrarna i deras roll och betonar att de är oersättliga på ett sätt som inte förskollärarna är.

6.4 Förskolans fördelar och nackdelar

Föräldrarnas syn på förskolan och dess roll visar på både kvaliteter och icke-kvaliteter som förskolan besitter. Vi vill därför vidga begreppet kvaliteter till att gälla både för och nackdelar med förskolan. Genom resultatet som visat på förskolans olika roller har både för och nackdelar med förskolan kommit fram. Fördelarna handlar mycket om det som förskolan kan komplettera hemmet med som social mötesplats, miljö, aktiviteter och pedagogik samt egen tid, men också att förskolan förbereder barnen inför skolan. Vidare uttrycks det som positivt att barnen får möta andra vuxna som kan möta dem på ett annat sätt än föräldrarna samt också

har kunskapen att upptäcka svårigheter som barnet kan få i mötet med andra barn och miljöer. Nackdelar som uttrycks är oro för sjukdomar och säkerhet, stora barngrupper och ljudnivå. Ytterligare en nackdel som uttrycks är att föräldrarna har dålig insyn i förskolans verksamhet. En del av de för och nackdelar som uttryckts känns igen från historien. Enligt Granbom (2011) har samhället länge betonat fördelar med förskolan utifrån dess pedagogiska och omväxlande miljö och material, samt det sociala samspelet där barnen får utveckla tolerans och förståelse för olika människor. Nackdelar som känns igen från Granboms framställning är oron för infektionsrisken samt de ekonomiska besparingarnas konsekvenser. I vårt fall handlar dessa konsekvenser om för stora barngrupper.

Föräldrarnas olika uppfattningar kring förskolans syfte går också att se spår av i historien. Enligt Tallberg-Broman (1995) var den tidiga barnomsorgens syfte att barnen skulle ha någonstans att vara då föräldrarna arbetade. Barnkrubborna och barnträdgårdarna som sedan uppkom hade enligt Markström (2005) sociala respektive pedagogiska motiv. I storbarnkamrarna var ett motiv att ge alla barn samma möjligheter till utveckling (Granbom, 2011). Vidare betonade barnstugeutredningen förskolans syfte bland annat som förberedande för skolan och främjande av jämställdhet (Persson, 1998). Med startskott i läroplanen för förskolan framträder sedan förskolan som en del i det livslånga lärande allt mer (Markström, 2005). Vi tycker att vi kan se att förskolans olika syften genom historien är synliga än idag genom föräldrarnas svar. Föräldrarna nämner förskolan både som barnpassning, men också som pedagogiskt komplement. Som social mötesplats, att ge barn samma möjligheter, att förbereda för skolan men också att främja jämställdhet. Således finns olika sätt att se på förskolans syfte och dess kvaliteter kvar än idag. Inte alltid som motsatser, utan som olika sätt att se på förskolan och dess funktion. Förskolans mångsidiga funktion bekräftas i skollagen med orden att förskolans verksamhet ska utformas så att utveckling, lärande och omsorg bildar en helhet (Skolverket, 2010).

6.5 Metoddiskussion

Att få tag på föräldrar för intervjuerna var inte helt enkelt. Från början övervägdes om vi skulle använda oss av en öppen enkät som metod för att lättare få föräldrarna att delta, då vi av erfarenhet visste att föräldrar har mycket att göra. Vi ansåg dock att vi inte hade kunnat få samma djup i svaren med en enkät, att risken för bortfall hade varit större och att intervju därför var den metod som bäst skulle ge svar på vårt syfte. Rekryterandet av föräldrar till intervjuerna skedde löpande. De första föräldrantervjuerna bokades in under vår verksamhetsför-

lagda utbildning, medan de andra bokades när vi fått kontakt med en ny förälder. Vissa problem uppstod då inbokade intervjuer fick ställas in på grund av sjukdom, förälder som inte dök upp samt att en inspelad intervju försvann då den skulle föras över till dator. Den försvunna intervjun resulterade i intervju med en ny förälder som ställde upp med kort varsel. Föräldern upplevdes något stressad och det kan ha påverkat resultatet.

Att intervjua föräldrar var för oss båda en helt ny erfarenhet. Under utbildningen hade vi tidigare intervjuat barn och förskollärare som vi lärt känna innan, medan vi nu mötte föräldrar som vi inte samtalat så mycket med tidigare. Detta ledde till en viss osäkerhet innan intervjuerna. Vi upplevde dock båda att intervjuerna gick bra och kändes avslappnade. Intervjuerna blev förutom en del i uppsatsen också en erfarenhet av att få samtala med föräldrar, vilket är en viktig del i vår kommande yrkesroll. Vi är medvetna om att vår roll som förskollärestudenter påverkade intervjuerna till viss del då vi upplevde att några av föräldrarna strävade efter att säga ”det rätta”, på så vis att de uttryckte att de inte riktigt visste vad de borde svara.

Föräldrarnas svar utgick mycket från den egna förskolan. Detta förvånade oss något då vi hade intentionen att samtala om förskolan som samhällsinstitution mer än den enskilda förskolan. Vi var medvetna om att föräldrarnas svar skulle komma att påverkas av den egna erfarenheten, men förväntade oss inte att de skulle påverkas i den utsträckningen som det gjorde. Ett exempel på detta är samtalet om den miljö som föräldrarna önskar att förskolan ska erbjuda. Föräldrarnas svar skildrade till stor del den förskola de möter dagligen och hur de vill förbättra den. Detta gör oss medvetna om att föräldrarna inte mött så många olika förskolor vilket påverkar deras förmåga att avgöra vad de önskar att förskolan bör erbjuda. Den starka betoningen på den egna förskolans material ledde till en del uppräknings av olika leksaker, material som de uttryckte som bra på den egna förskolan. Dessa ansåg vi i slutändan inte var relevanta för besvarandet av vår frågeställning och uteslöt dem därför från resultatet. Ytterligare något som vi tror påverkade resultatet en del är de varierade åldrarna på respondenternas barn då barnen till föräldrarna var mellan ett till fem år gamla. Föräldrarna till de lite äldre barnen talade mer om förskolans roll i barns lärande som skolförberedande och väcka intresse för skriftspråk och matematik än de yngre barnens föräldrar som lade ett större fokus vid socialt samspel, uppförande och så vidare.

Under en av intervjuerna hade föräldern med sig ett litet barn på grund av sin situation som föräldraledig. Detta skulle kunnat ställa till problem men gick väldigt bra och upplevdes inte

störande för intervjun. Mobiltelefoner som ringde samt en skrivare blev också till ett visst störningsmoment i några intervjuer, men intervjuerna kunde ändå fortsätta utan längre avbrott och vi upplevde inte att resultatet påverkades.

6.6 Vidare forskning och slutord

Flera föräldrar uttrycker att förskolan tillför något i barnens liv som inte hemmet kan påverka. En fråga som väckts under studiens gång är hur denna aspekt påverkar föräldrarnas uppfattning om sig själva som föräldrar? Granbom (2011) skriver följande utifrån resultatet i hennes studie: ”Den tilltro som lärarna menar att föräldrarna har till förskolan som pedagogisk praktik kan, enligt några av deltagarna, ta sig i uttryck som en oproportionerlig tilltro, så till vida att vissa föräldrar uppvisar brister i tilltron till sin egen kompetens som föräldrar” (Granbom, s.140). Vi upplever också att många föräldrar vi möter har en känsla av att inte räcka till. Detta ser vi som ett problem och det vore därför intressant och värdefullt att undersöka på vilket vis förskolor arbetar för att stärka föräldrarna i föräldrarollen. Har förskolans arbete någon påverkan på föräldrarollen? En ytterligare intressant aspekt vore att undersöka hur barnen själva upplever sin vardag i förskolan? Hur uttrycker barnen själva vad som är positivt respektive negativt med förskolan?

Vi har under studien också upptäckt att förskolan som föräldrarna dagligen möter påverkar deras svar kring förskolans kvaliteter. Ett exempel på detta är att föräldrarna i samtalet kring miljön talar om de lokaler och det material som finns på den egna förskolan. En fråga vi ställer oss är därför hur förskolans arbetssätt påverkar föräldrarnas syn på förskolan? En möjlig studie vore att undersöka skillnaden mellan förskolläraernas beskrivning av verksamheten med föräldrarnas uppfattning. Denna fråga väcker också funderingar kring samverkan. Hur påverkar förskolans arbetssätt kring samverkan föräldrars uppfattning av förskolan?

Vår förhoppning är att denna studie har bidragit till att få en ökad förståelse för föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrars tankar och situation. Det vi själva framförallt har fått syn på är den komplexitet som finns i att vara förälder, vilket förhoppningsvis ska hjälpa oss att bli mer ödmjuka och förstående i mötet med de föräldrar vi kommer att möta i vår yrkesroll. Resultatet som framkommit visar på vikten av att ha ett nära samarbete med föräldrarna genom att samtala med dem och göra verksamheten synlig. Vidare tror vi att den övervägande tonvikt som föräldrarna lagt på komplementet till hemmet kan bidra med inspiration till nya metoder för utveckling och lärande i förskolan.

7 Referenslista

- Berntsson, P. (1999). Förskolans läroplan och förskolläraryrkets professionalisering. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 4(2), 198-211.
- Bell, J. (1995) *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Dahlberg, G., Moss, P., & Pence, A. (2001). *Från kvalitet till meningsskapande: postmoderna perspektiv - exemplet förskolan*. Stockholm: HLS förlag.
- Foucault, M. (1986). *Sexualitetens historia.2, Njutningarnas bruk*. Stockholm: Gidlund.
- Gars, C. (2006). *Utvecklingssamtal – en berättelse om barn, föräldrar och förskollärare*. Stockholm: HLS Förlag.
- Granbom, I. (2011). *"Vi har nästan blivit för bra": lärares sociala representationer av förskolan som pedagogisk praktik*. Diss. Jönköping: Högskolan i Jönköping, 2011.
- Ivarson Jansson, E. (2001). *Relationen hem - förskola: intentioner och uppfattningar om förskolans uppgift att vara komplement till hemmet 1990-1995*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2001.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lam, H.M.Y. (1999). A study of Hong Kong parents views on kindergarten education. *Early child Development and Care*, 159, 17-54. Hämtad från <http://www.tandfonline.com/bibl.proxy.hj.se/toc/gecd20/159/1>
- Markström, A-M. (2005). *Förskolan som normaliseringspraktik: en etnografisk studie*. Diss. Linköping: Linköpings universitet, 2005.
- Nordin-Hultman, E. (2010). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. Diss. Stockholm: Univ., 2004.

- Patel, R., & Davidsson, B. (2003) *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Persson, S. (1994). *Föräldrars föreställningar om barn och barnomsorg*. Diss. Lund: Univ.
- Persson, S. (1998). *Förskolan i ett samhällsperspektiv*. 2., rev. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Barns lärande: fokus i kvalitetsarbetet*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I., & Johansson, E. (Red.). (2009). *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Skollag (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet. Hämtad den 15 maj, 2012, från: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/?bet=2010:800#K8
- Skolverket. (2003) *Information om allmän förskola*. Hämtad den 16 maj, 2012, från: http://www.skolverket.se/2.3894/publicerat/2.5006?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D1087
- Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan*. Reviderad 2010. Hämtad den 20 april, 2012, från: http://www.skolverket.se/kursplaner_och_betyg/laroplaner-1.147973
- Tallberg Broman, I. (1995). *Perspektiv på förskolans historia*. Lund: Studentlitteratur.
- Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad den 16 maj, 2012 från: http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf

Bilaga 1

Hej!

Vi är två förskollärostudenterna från Högskolan i Jönköping som nu skriver vårt examensarbete. Ett examensarbete innebär att man forskar kring ett ämne som är relevant för den kommande yrkesrollen, och utifrån det skriver en uppsats som bygger på insamlat material. Vi har valt att genom intervjuer undersöka hur föräldralediga och icke förvärvsarbetande föräldrar som har barn på förskolan, ser på förskolan och dess uppdrag. Tidigare har mycket forskning gjorts kring föräldrars syn på förskolan men vi saknar i denna forskning ovanstående föräldragrupp.

Intervjun kommer att utföras på förskolan på en avskild plats under vecka 16. Närvarande under intervjun är du som förälder och den av oss studenter som gjort sin VFU på ditt barns förskola. Intervjun kommer att utformas som ett samtal kring vårt ämne och pågå under ca 30 min. Tid och dag för intervjun väljer du som förälder utifrån några givna tider (se nästa sida). För att underlätta vårt analysarbete kring intervjuerna kommer vi att spela in samtalet.

Vi hoppas att du känner det angeläget att delta i studien. Det skulle vara till stor nytta både för oss och för förskolans utvecklingsarbete. Du som förälder och dina tankar kring förskolan är en betydelsefull del i förskolans arbete. Det är därför viktigt att vi som pedagoger förstår hur du som förälder tänker. Först då kan förskolan få den plats och funktion som vi gemensamt önskar för barnen. Om du väljer att delta i studien gäller också följande:

- All information som du ger kommer att behandlas konfidentiellt, vilket innebär att du kommer att avidentifieras så att ingen utomstående ska kunna veta vad du sagt. Materialet kommer under arbetets gång också att förvaras så att ingen annan än vi studenter kommer åt det. Materialet kommer heller inte att användas för något annat syfte än det som framgår här.
- Du deltar frivilligt och har alltid rätt att avbryta din medverkan i studien. Du har rätt att avstå från att svara på vissa frågor eller avbryta helt under intervjuens gång.
- Det slutgiltiga resultatet kommer att finnas på Högskolan i Jönköpings databas och därmed är dokumentet offentligt.

Med vänliga hälsningar

Magdalena Johanson och Hanna Friman-Örn

Nej, jag vill inte delta i studien.

Ja, jag vill delta i studien och godkänner villkoren.

Ringa in vilken tid och dag som passar dig under v.16 utifrån nedanstående alternativ. Lämna sedan in lappen till den av oss studenter som befinner sig på ditt barns förskola så snart som möjligt under vecka 14.

Ons 18/4   8-8.30 9-9.30 12.30-13   13.30-14

Tor 19/4   8-8.30 9-9.30 12.30-13   13.30-14

Eget förslag på dag och tid : _____

Namnsteckning: _____

Namnförtydligande: _____

Telefonnummer där vi kan nå dig: _____

Vid eventuella frågor eller funderingar kan du nå oss via e-post eller telefon.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Johanson   e-post: [REDACTED]
mobil: [REDACTED]

Hanna Friman-Örn   e-post: [REDACTED]
mobil: [REDACTED]

Bilaga 2

Hej!

Vi är två förskollärostudenterna från Högskolan i Jönköping som nu skriver vårt examensarbete. Ett examensarbete innebär att man forskar kring ett ämne som är relevant för den kommande yrkesrollen, och utifrån det skriver en uppsats som bygger på insamlat material. Vi har valt att genom intervjuer undersöka hur föräldralediga och icke förvärvsarbetsföräldrar som har barn på förskolan, ser på förskolan och dess uppdrag. Tidigare har mycket forskning gjorts kring föräldrars syn på förskolan men vi saknar i denna forskning ovanstående föräldragrupp.

Närvarande under intervjun är du som förälder och den av oss studenter som kontaktat dig angående intervjun. Intervjun kommer att utformas som ett samtal kring vårt ämne och pågå under ca 30 min. Tid, dag och plats för intervjun kommer vi tillsammans överrens om utifrån vad som fungerar bäst för dig. För att underlätta vårt analysarbete kring intervjuerna kommer vi att spela in samtalet.

Vi hoppas att du känner det angeläget att delta i studien. Det skulle vara till stor nytta både för oss och för förskolans utvecklingsarbete. Du som förälder och dina tankar kring förskolan är en betydelsefull del i förskolans arbete. Det är därför viktigt att vi som pedagoger förstår hur du som förälder tänker. Först då kan förskolan få den plats och funktion som vi gemensamt önskar för barnen. Om du väljer att delta i studien gäller också följande:

- All information som du ger kommer att behandlas konfidentiellt, vilket innebär att du kommer att avidentifieras så att ingen utomstående ska kunna veta vad du sagt. Materialet kommer under arbetets gång också att förvaras så att ingen annan än vi studenter kommer åt det. Materialet kommer heller inte att användas för något annat syfte än det som framgår här.
- Du deltar frivilligt och har alltid rätt att avbryta din medverkan i studien. Du har rätt att avstå från att svara på vissa frågor eller avbryta helt under intervjuens gång.
- Det slutgiltiga resultatet kommer att finnas på Högskolan i Jönköpings databas och därmed är dokumentet offentligt.

Med vänliga hälsningar

Magdalena Johanson och Hanna Friman-Örn

Nej, jag vill inte delta i studien.

Ja, jag vill delta i studien och godkänner villkoren.

Namnsteckning: _____

Namnförtydligande: _____

Telefonnummer där vi kan nå dig: _____

Vid eventuella frågor eller funderingar kan du nå oss via e-post eller telefon.

Kontaktuppgifter:

Magdalena Johanson e-post: [REDACTED]
mobil: [REDACTED]

Hanna Friman-Örn e-post: [REDACTED]
mobil: [REDACTED]

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor:

- Av vilka anledningar valde du att låta ditt barn gå i förskolan?
- Berätta hur du upplever det att ha barn i förskolan?

1. Vad anser du att förskolan har för uppdrag?

- Berätta om vilka fördelar och nackdelar du ser med att ha ditt barn i förskolan?

2. Hur skulle du beskriva en förskola med god kvalitet?

(Vad har du för förväntningar på förskolan?)

- Vilka kompetenser anser du är viktigast att personalen i förskolan har?
- Berätta om hur du anser att inne och utemiljön på förskolan ska se ut?
(Lokaler, material)
- Hur ser du på förskolans roll i barns lärande och utveckling?
Vad förväntar du dig att ditt barn lär sig på förskolan?
- Vad skulle det innebära om det inte fanns någon förskola?